

Portræt: UFO observeret i Hundested

Undersøgelse: Undervisere og efteruddannelse

Skal Fora have nye vedtægter?

Underviserne – vores ansvar

Af Karen Maigaard, landsformand

På denne plads i Fora Magasinet bliver der ofte langet hårdt ud efter omverdenen, urimeligheder og tåbeligheder, politikere og embedsmænd. Men vi bør også rette blikket indad, hvis der er noget, der trænger til ris eller ros. Og ser vi på os selv, er der næppe meget, der er mere oplagt for Foras foreninger og landsforbundet, end at blive klogere og bedre til det, vi gør.

Og hvad er det så vi gør? Ja, vi udbyder jo kurser, afvikler alverdens aktiviteter som fleksible tilrettelæggelsesformer, afholder debatter og foredrag og meget mere.

Fokuserer vi på kurserne, er det helt centrale omdrejningspunkt vores undervisere. Det er underviseren, der møder kursisten, borgeren, kunden. Underviserne er krumtappen i vores kursusaktiviteter, og underviserne er vores ansigt udadtil. Det er underviserne, vi bliver målt på.

Derfor er det indlysende, at vi bør give vores undervisere de bedst mulige betingelser for, at de kan være gode til det de gør. Fordi:

Har underviserne det godt, har kursisterne det godt. Har kursisterne det godt, kommer de igen. De spreder det glade budskab i deres omgangskreds, og så kommer der

endnu flere kursister. Lige så oplagt er det, at underviserne udvikler og vedligeholder deres kompetencer, får nye vinkler på deres fag og følger med tiden.

Derfor giver det dybe panderynker, når den undersøgelse blandt vores undervisere, som Fora i år har gennemført, viser, at foruroligende mange undervisere ikke deltager i efter- og videreuddannelse. Den mest hyppige årsag er, at underviserne ikke har kendskab til mulighederne indenfor deres fag. Samtidig fremgår det, at op mod 75 % af underviserne ikke er blevet opfordret til at deltage i efter- og videreuddannelse af deres skoleleder.

“*Har underviserne det godt, har kursisterne det godt. Har kursisterne det godt, kommer de igen.*”

På den baggrund virker det i første omgang mærkeligt, når flere end 80 % af skolelederne anfører, at foreningen arbejder bevidst med at sikre høj kvalitet i undervisningen. I anden omgang ser man, at denne sikring først og fremmest sker ved ansættelsen af undervisere. Og det er selvfølgelig godt, at skoleledelsen bruger mange kræfter på at

finde kvalificerede og motiverede undervisere, og ansætter dem. Men den fortsatte kvalitet sikres ikke alene ved ansættelsen. Den skal sikres ved udvikling og opkvalificering gennem efter- og videreuddannelse, og den skal cementeres ved sparring og udsyn.

Det er vores, foreningernes, ansvar at oplyse underviserne om muligheder for faglig og pædagogisk udvikling. For det er vores ansvar, at underviserne kan levere den bedste undervisning til deltagerne og kursisterne baseret på de nyeste faglige landvindinger. Det gør vi blandt andet ved at betale for undervisernes efter- og videreuddannelse. Til det har vi ikke mindst Foras pulje, som en del foreninger bruger flittigt, men som langt flere kunne benytte til at medfinansiere undervisernes kompetenceudvikling.

For ville det ikke være herligt, hvis underviserne strømmer til Fora på samme måde som kursisterne gør det?

Fora
Gammel Kongevej 39G
1610 København V
Telefon 3393 0096
www.fora.dk
info@fora.dk

Forsidefoto:
Fora / Katrine Møller

Redaktion

Bernhard Trier Frederiksen,
ansvarshavende
Helle Katrine Møller, redaktør

Layout

Tina Christoffersen / Grafikofetti

Tryk

Clausen Grafisk

Oplag

1.000

Alle kan sende indlæg til redaktionen, som dog forbeholder sig ret til at afvise indlæg og til at redigere indlæg, der bringes i bla det. De synspunkter, der udtrykkes i Fora Magasinet, er ikke nødvendigvis Foras.

Fotos er Foras egne, medmindre andet er angivet.

Eftertryk tilladt med tydelig kildeangivelse

Næste deadline

1. februar 2024

Tryksag
5041 0826
Scandinavian Print Group

- 2** **LEDER**
Underviserne - vores ansvar
Af landsformand Karen Maigaard.
- 4** **Hvad læserundersøgelsen viste**
Ændringer i layout og journalistik: Hvad mener læserne af Fora Magasinet om det?
- 5** **PORTRÆT:**
UFO observeret i Hundested -----
De Kreative Halsnæs Husflid er ikke et familieforetagende. Men de to bestyrelsesmedlemmer, Tove Gyldensted og Lilly Kristensen, skaber så meget aktivitet og bruger så meget tid sammen, at de til en vis grad føler sig som familie. Tag med til Hundested.
-
- 9** **Skal Fora have nye vedtægter?**
Lige nu arbejder Foras bestyrelse og et udvalg nedsat af bestyrelsen med et forslag til vedtægtsændringer. Læs hvad det handler om, inden forslaget sendes til høring i januar 2024.
- 10** **Fora har undersøgt: Er der nok fokus på efteruddannelse til underviserne?**
Underviserne er den suverænt mest synlige del af aftenskolerne. Men gør Fora og medlemmerne nok for at sikre, at underviserne får løbende efteruddannelse?
- 14** **Er medlemmer ikke, hvad de har været?**
Folket er øverst i hierakiet i demokratiet. Medlemmerne er øverst i forenings-hierarkiet. Sådan tænker/håber vi, det er. Men er det stadig sådan?
- 15** **En fremmed kigger på hjemmesider** -----
Heyday er et Aarhus-baseret konsulentfirma, der er eksperter i kunderejser på hjemmesider. De har netop analyseret, hvor god en rejse FOKUS i Aalborg og FO-Aarhus tilbyder sine nuværende og potentielle kursister. Lær med.
-
- 17** **Ny lov: Det grimme skal frem**
EU har vedtaget et direktiv om, at alle virksomheder og organisationer over 50 ansatte skal have en whistleblower-ordning. Fra 1. januar 2024 bliver det dansk lov.
- 18** **Flere frivillige? Del ejerskabet!** -----
30.000 frivillige er ryggraden i Roskilde Festival. Hvordan tænker festivalen frivillighed?
-
- 19** **Med familien i fokus**
Mange Fora-foreninger skaber tilbud til familier. Læs om det, der sker i Skjern – og i tre andre foreninger.
- 22** **Ikke sket siden 1998**
Kulturminister Jakob Engel-Schmidt har skænket Danmark Folketingets første kulturredegørelse i 25 år.
- 23** **Stort & Småt**
- 24** **KLUMMEN**
Er mennesket det nye tamdyr?
Af Zenia Stampe, MF (B), kulturordfører.

Læserne mener

Måske har du som læser af Fora Magasinet lagt mærke til ændringer i både layoutet og den journalistiske tilrettelæggelse. For at vide om læserne er tilfredse med fornyelserne og bladet som helhed, udsendte redaktionen i sommer et spørgeskema til alle læserne. Der kom 61 svar. Her kan du læse om de tilbagemeldinger, der kom.

En af fornyelserne er en større skrifttype i artiklerne. 46 mener, at skrifttypen nu er stor nok, mens 2 ikke er tilfredse og 8 ikke har taget stilling.

Hele 49 ud af de 61 læser magasinet, hver eneste gang det udkommer, 2 gør det ofte og 4 af og til. 35 af svarerne sørger ikke for, at underviserne får den trykte version af bladet. Det var måske ellers en nem måde at knytte underviserne tættere til sig på. Næsten alle 61 svarere gav bud på, hvad de gerne vil læse mere om. Det er 'mere om fagene', 'andre foreninger' og 'økonomi og nyt lovstof'.

Alle i bestyrelserne, alle ansatte og alle undervisere kan få Fora Magasinet tilsendt med posten ved at skrive modtagerens navn og adresse til Tine Will på tine@fora.dk ■

2024: VIGTIGE DATOER

RESERVER ALLEREDE NU

10. februar 2024
Flexibel workshopdag

6. april 2024
Skoleledertræf (heldags)

3.-4. maj 2024
Landsmøde

PORTRÆT:

UFO observeret i Hundested

Af Helle Katrine Møller, journalist og redaktør i Fora

Det er ikke alt, der lykkes i De Kreative Halnæs Husflid, som har til huse i Hundested. Men meget gør. I 2021 havde de 19 aktivitetstimer. I 2022 kom de op på 32 timer. Og så har de egen UFO.

Penge eller manglen på samme, holder hverken Tove Gyldensted eller Lilly Kristensen fra bestyrelsen i De Kreative Halsnæs Husflid vågne om natten. De har så travlt i hverdagen, at de sover, når de sover. Men derudover er det heller ikke penge, de mangler.

VELPOLSTRET FORENING

“Vores økonomi er sund. Ja, det er ikke hver dag, man hører en kasserer sige det, men det er den altså. Vi havde nogle gode år før corona, så vi er velpolstrede, og det dyk, vi netop har oplevet i tilmeldinger til vores særarrangementer, ryster os ikke. Men mon ikke vi til generalforsamlingen til marts stiller forslag om at øge kontingentet? Det har ligget på 100 kr for et år i mere end 20 år”, siger Lilly Kristensen, der er kasserer i foreningen. Næstformand Tove Gyldensted nikker. Men hendes tanker er et andet sted.

“For at sige det lige ud har jeg ikke ret meget andet i hovedet lige nu

end vores jubilæumsfest til januar. Vi fylder 40 år 19. januar, men vi fejrer det den 14. januar, for dér er det weekend. Vi har lejet Gubben – en gammel ombygget fiskefabrik her i Hundested – og inviterer alle, vi kender og har berøring med. Det er en stor dag for os, og der er meget at planlægge, forberede og udføre”, fortæller Tove.

VERDENS-BRODERI

Men selv om bestyrelsen er fokuseret på 40-års fejringen, har den faktisk meget andet i hovedet, viser det sig. For eksempel har man lige lagt rammer til den danske del af Verdens Broderidag, som i år blev anført af den lokale brodøse, Rikke Ruff.

“Normalt bliver dagen holdt i Helsingør, men de havde ikke kræfterne i år, så Rikke ringede til os og spurgte, om vi ikke kunne være tovholdere og markedsførere på eventen, og det sagde vi ja til. Vi udpegede et af Hundesteds vartegn, Sælen i Nørregård, som det

emne, alle deltagerne skulle brodere deres personlige fortolkning af. Og selv om det ikke er første gang, jeg har oplevet den form for aktivitet, så er det alligevel forunderligt at se, hvor forskellige og unikke værker, der bliver til sådan en dag, selv om alle broderer det samme motiv i det samme lys”, siger Tove Gyldensted, der som den multi-tasker, hun er, indsamler og udstiller broderierne til jubilæet i januar, hvor også medlemmernes husflidsarbejder gennem tiden vil blive vist.

“*De Kreative Halsnæs Husflid har en knivskarp profil.*”

En anden Rikke – Christensen fra Randers – og kendt fra firmaet Moonfeather, som sælger broderi-kits til hele verden, har også været forbi De Kreative Halsnæs Husflid.

“Og så kommer der virkelig mange deltagere. Helt fra Holbæk, Dragør, Hillerød og Lyngby. Det samme skete, da vi havde besøg af mesterhækleren Sidsel Sangild”, siger Lilly Kristensen.

SKARP PROFIL

De Kreative Halsnæs Husflid har en knivskarp profil. Ikke noget med 'Billedbehandling på computer', 'Qigong', 'Bag de kendte Operaer' eller 'Smedning for begyndere' og foredrag med politikere eller finansrådgivere. Man tilbyder kurser og foredrag om det, der måske kunne kaldes traditionelle feminine håndværk: Strik, hækling, mix, patchwork, broderi, løbbinding og pileflet. Det foredrag, der tilbydes i foreningens aktivitetsfolder, hedder: 'Jorden Rundt med Strikkepinde' med Trine Eger Nielsen. Så der er ikke så meget slinger i programlægningen. Folk ved, hvad de får. Og foreningen ved, hvad den vil.

“Egentlig ligger vi jo helt med på trenden af, hvad der er fremme og på mode for tiden. Husflid er pludselig alle vegne. Det er oppe i tiden at gøre det selv i stedet for at købe fra fabrik. Alligevel synes vi faktisk, at det kan være svært at skaffe nye medlemmer”, siger Lilly Kristensen.

Det er ikke, fordi der ikke er støtte og hjælp at hente til markedsføringen. For tre år siden fik De Kreative Halsnæs Husflid hjælp til at få designet et nyt logo. Og når foreningen henvender sig til pressen, bliver der ofte sagt ja til at bringe en foromtale af en aktivitet.

“Måske lægger vi for mange kræfter i at pleje foreningen og hvervingen af nye medlemmer. Det skal vi jo, fordi foreningen er rygraden i aftenskolen. Men måske skal vi til at justere lidt på ressourcerne, så vi lægger endnu flere kræfter i aftenskolen. Det er jo der, vi tjener pengene. Der vi skaber vores aktiviteter og giver noget til det lokalsamfund, vi er en del af”, mener Lilly Kristensen og ser på sin næstformand.

PLAGET AF AFLYSNINGER, MEN...

Der bliver meget at vende med medlemmerne på generalforsamlingen til marts. Et af de faste punkter er: Hvilke aktiviteter skal vi sætte i gang i den kommende periode.

“Og vi får faktisk rigtig mange rigtig gode forslag, som vi så sætter i værk. Men i år har vi måttet aflyse flere af de aktiviteter, som medlemmerne ellers har bedt om at få tilbudt. Det undrer os, og det skal vi altså have talt om”, siger Tove Gyldensted.

Medlemmerne ønskede sig blandt andet en tur til Fyn og Korsør for at se det sydfynske Hjelholt Uldspinderi, der blandt andet leverer uld til danske modemærker og den Korsør-baserede butik, BaliQuilt, en butik i som har specialiseret sig i materialer til patchwork.

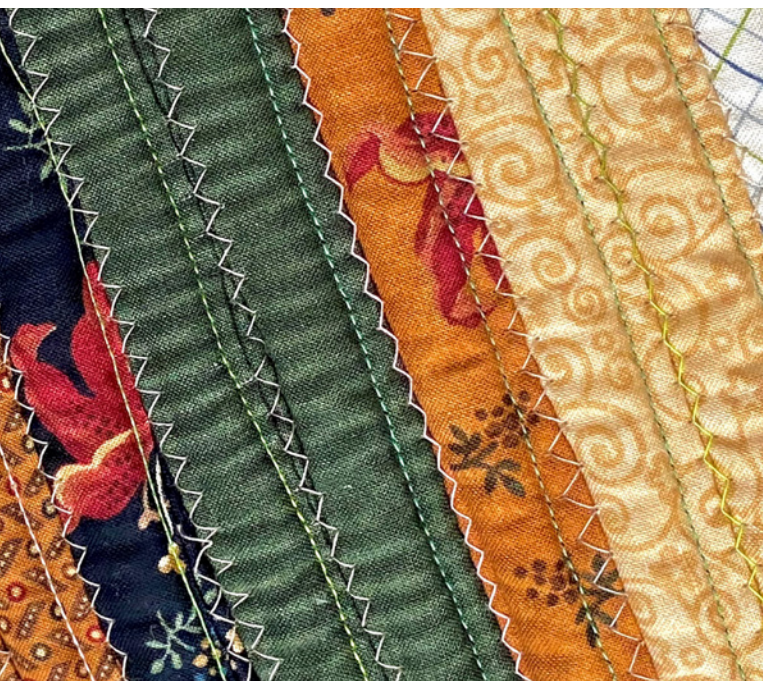

“Bussen koster 11.000 kr, og den skal bestilles i god tid. Når vi så ikke kan samle nok deltagere, er det virkelig en bet for foreningen.”, siger Tove Gyldensted.

Til gengæld går de faste hold i strik/hækling, mix og patchwork som varmt brød.

“*Jeg opfatter Lilly som en slags ekstra familie.*”

“Vi var også mange, der mødtes til det første møde i den korte kursusrække, UFO. Her i Hundested har vi vores egen husflidsbase-rede forståelse af begrebet: Der er tale om et U-Færdigt Objekt. Og vores idé er, at man tager et håndarbejde, som man er gået i stå med, og får ideer fra de andre på holdet til, hvordan man skal komme videre”, fortæller Lilly Kristensen.

DE LÅNTE LOKALER - EN EVIG STEN I SKOEN

De Kreative Halsnæs Husflid har tre små aflåste skabe for sig selv. Derudover deler de lokaler og kaffe og diverse med alle andre, der afvikler aktiviteter i kommunens lokaler.

Kommunen er meget optaget af at få deres Aktivitetshus til at blomstre, og De Kreative Halsnæs Husflid føler, at det godt kan gå ud over den service, som de har brug for. Fx må de ikke låne lokaler i dagtimerne efter kl. 16, selv om de står tomme.

Der mangler ifølge foreningen logik og samarbejde og tillid i det daglige. Meget skal registreres helt minutøst for at sikre en så optimal udnyttelse af lokalerne som muligt. Alligevel oplever foreningen, at der tit står lokaler tomme, som de kunne bruge, hvis fleksibiliteten var der.

Foreningen mærker ikke politisk opmærksomhed omkring vilkårene for folkeoplysningen. Og den er heller ikke specielt interesseret i den form for opmærksomhed. Dog vil de virkelig gerne have eget lokale.

AKTIV ER EN GIVENDE LIVSSTIL

Både Tove Gyldensted og Lilly Kristensen bruger rigtig meget tid på aktiviteter. De Kreative Halsnæs Husflid er langt fra det eneste, der tager deres tid.

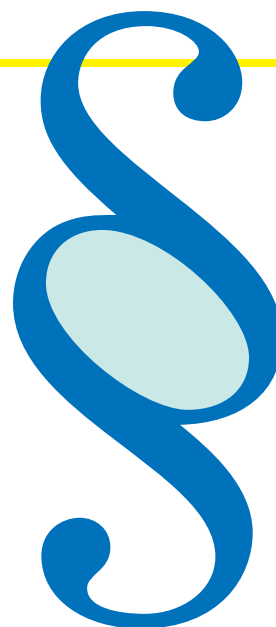
“Mange undrer sig over, at det er muligt at rende til så mange forskellige ting, som vi gør. Men vi undrer os over, at alle ikke har det sådan, som vi har det. Man kan jo hurtigt nok komme til at hænge i sofaen, fordi det med alderen kan blive svært at komme ud af den. Vi priser os lykkelige over at have kræfterne og over at bruge dem”, siger de samstemmende.

Og det er ikke fordi, de ikke kender til nedture og ved, hvordan det er at blive sat ud af spillet for en tid. Men de to er enige om, at det ikke kun er selve den aktivitet, man går til, der trækker. Det er lige så meget grinene, mens man line dancer eller snakken henover hækletøjet, der får en ud ad døren uge efter uge.

Det ene giver overskud til det andet. Også til at arrangere jubilæum, generalforsamling, løbende aktiviteter og til at sidde med som observatør i Kulturelt Samråd. De anbefaler begge to varmt at holde sig aktive. At være aktiv i en forening, kan føre til meget. “Jeg opfatter Lilly som en slags ekstra familie”, siger Tove Gyldensted.

“Jeg har det faktisk på præcis samme måde”, siger Lilly Kristensen. ■

Skal Fora have nye vedtægter?

Af Helle Katrine Møller, journalist og redaktør i Fora

På bestyrelsesseminaret 11.-12. november 2023 drøftede bestyrelsen ændringer til Foras vedtægter, som sendes til vedtagelse på Landsmødet i 2024. Forslaget sendes i høring i starten af det nye år. Målet med nye vedtægter er at fremtidssikre Foras interne organisation, blandt andet bestyrelsesarbejdet.

På bestyrelsesmødet d. 19. juni 2023 blev der nedsat en arbejdsgruppe, som siden har undersøgt, hvordan man ved at ændre i vedtægterne kan fremtidssikre Foras bestyrelsesarbejde.

“Som medlem af Foras bestyrelse har man minimum fire møder årligt. Er man samtidig medlem af det fem personer store forretningsudvalg, kommer man op på mindst otte møder om året. Det kan være tidskrævende for det enkelte bestyrelsesmedlem, der både kan have et job og flere frivillige poster at passe. Arbejdsgruppen har derfor foreslået bestyrelsen at halvere antallet af bestyrelsesmedlemmer fra 16 til 8. Dette og andre forslag færdigbehandler bestyrelsen på det ordinære bestyrelsesmøde i december. Derefter sendes det endelige forslag i høring blandt Foras medlemmer.

“*Et forslag til mindretalsbeskyttelse kan blive indarbejdet i det forslag, der sendes i høring.*”

Bestyrelsen er i øvrigt også på vej til at foreslå at nedlægge forretningsudvalget for i stedet lade formandskabet forberede bestyrelsens dagsordener,” siger Karen Maigaard, landsformand for Fora.

ALLE SKAL VÆRE REPRÆSENTERET

Foras bestyrelse på nuværende 16 medlemmer sikrer på overfladen, at mange forskellige interesser får en stemme i bestyrelsen. Men det medfører også, at bestyrelsesarbejdet kan gå i mange detaljerede

retninger. Det kan skygge for de store dagsordener på folkeoplysningsområdet og det overordnede organisatoriske udviklingsarbejde. Fora kan som interesseorganisation have brug for at træffe klare beslutninger, også når det gælder de brede sigtelinjer. Der kan være behov for øget styrke i kampen for stadig bedre rammer for alle medlemmer i landsforbundet. Det er en svær øvelse, for nedsætter man antallet af bestyrelsesmedlemmer, kan det være nødvendigt, at der indføres en form for mindretalsbeskyttelse, fordi der er så mange forskellige medlemstyper i Fora. Et forslag til mindretalsbeskyttelse kan blive indarbejdet i det forslag, der sendes til høring.

HØRING

Forslaget fra bestyrelsen, der blev drøftet på bestyrelsesseminaret, er også blevet drøftet på formandstræffet 18. november.

Det endelige forslag sendes i høring i januar 2024. De svar, der kommer ind i høringsperioden, søges så vidt muligt indarbejdet i det endelige forslag, som forelægges Landsmødet. Forslaget skal være de delegerede i hænde senest d. 22. marts 2024.

Der arbejdes også med en tilføjelse til formålsparagraffen omhandlende bæredygtighed. ■

ARBEJDSGRUPPE

‘Arbejdsgruppe til Forberedelse af Organisationsændring’ er det fulde navn på den arbejdsgruppe, der har udarbejdet forslaget til vedtægtsændringer.

Medlemmerne af arbejdsgruppen er: Karen Maigaard, Elsebeth Gerner Nielsen, Bjørn Salling, Lissi Kjær Christensen, Søren Meldgaard, Jeppe Trolle og Steen Tinning.

Fora har undersøgt:

Er der nok fokus på efteruddannelse af underviserne?

Af Louise Wulff Andersen, udviklingskonsulent i Fora

Kvalificerede undervisere spiller en afgørende rolle, hvis Foras foreninger vil tilbyde den bedste folkeoplysende voksenundervisning i landet. Derfor har Fora undersøgt, hvordan det står til med efter- og videreuddannelsen blandt medlemmernes undervisere.

Underviserne er vigtige. Det er underviserne, som den enkelte deltager møder i aftenskolen. Dem der guider deltageren ud i den helt rigtige yogaposition eller tålmodigt hjælper, når deltageren med sved på panden skal i gang med sin første patentstrikkede sweater. Dem der sikrer en god og lærerig oplevelse, der er værd at betale penge for.

UNDERVISEREN SOM KONKURRENCEPARAMETER

Den gode underviser tiltrækker deltagere år efter år, fordi rygtet om det fede keramik kursus spredt sig, når underviseren har stor faglig viden og indsigt i det fag, der undervises i. Den gode under-

viser er ikke bare dygtig til sit fag, men også til at planlægge, strukturere og gennemføre et undervisningsforløb med pædagogisk overskud og nærvær. Den gode underviser er på den måde et afgørende konkurrenceparameter for aftenskolen. Og derfor er det også en god investering, når underviserne løbende udvikler deres fag-faglige såvel som pædagogiske kompetencer, hvilket man blandt andet kan gøre gennem efteruddannelse.

I foråret gennemførte Fora to spørgeskemaundersøgelser, en til skoleledere og en til undervisere, blandt andet for at blive klogere på, hvilken rolle inspirations- og efteruddannelsestilbud spiller i forbindelse med undervisernes arbejde i aftenskolen.

“ Vi kan se, at det fortrinsvis er den fag-faglige kompetenceudvikling, som underviserne prioriterer. ”

Undersøgelserne viser, at over halvdelen af underviserne inden for de seneste fem år har deltaget i aftenskolekurser eller andre former for efteruddannelsestilbud for at udvikle deres kompetencer eller få inspiration til deres egne kurser i aftenskolen.

OM UNDERSØGELSERNE

Spørgeskemaet til underviserne blev sendt ud til de 839 personer, der havde haft et eller flere kurser i en Fora-forening i efteråret 2022/foråret 2023. I alt svarede 330 undervisere (39%) på spørgeskemaet.

Spørgeskemaet til skolelederne blev sendt ud til alle 87 skoleledere i Fora. Heraf svarede 60 skoleledere (69%).

KORTE FORLØB ER POPULÆRE

Meget tyder på, at det er enkeltstående inspirationsdage og kortere kurser, som er mest populære at deltage i. Ud af dem, som har deltaget i en form for inspirations- eller efteruddannelsesstilbud, svarer 55%, at de har deltaget i en enkeltstående inspirationsdag, 43% har deltaget i et weekendkursus og 13% i en længerevarende efteruddannelse.

Vi kan se, at det fortrinsvis er den fagfaglige kompetenceudvikling, som underviserne prioriterer, frem for fx udviklingen af de pædagogiske kompetencer. Desuden spiller instruktøren eller underviseren på forløbet en stor rolle for vores undervisere.

Størstedelen af forløbene tages hos private aktører. Priserne varierer meget og det lader til, at prisen ikke har den store betydning for underviserne. Desuden betalte knap halvdelen af underviserne selv forløbet. Knap en fjerdedel deltes med aftenskolen om udgifterne, og 16% fik forløbet betalt af aftenskolen.

“ *Men når først de dygtige undervisere er inde i folden, hvordan sikrer vi så, at de bliver hos aftenskolen og er motiverede for faglig og pædagogisk udvikling?* ”

Hos de 44%, der ikke har deltaget i nogen former for inspirationsdage, kurser eller efteruddannelsesforløb, er den mest hyppige årsag, at de ikke har kendskab til, hvilke muligheder der er inden for deres fag. Det svarer næsten halvdelen.

Samtidig svarer 76% af underviserne, at de ikke er blevet opfordret til at deltage i inspirations- og efteruddannelsesforløb af deres skoleleder. Og disse 76% er mere tilbøjelige til også at svare, at de ikke har kendskab til mulighederne for inspirations- og efteruddannelsesstilbud inden for deres fag. Måske ligger der et udviklingspotentiale her i

forhold til, at skolelederne i højere grad gør det til en dedikeret opgave at tale kompetenceudvikling med underviserne?

FOKUS PÅ FAGLIGHED, NÅR DER ANSÆTTES

Vores undersøgelse blandt skolelederne viser, at den høje kvalitet i aftenskolen ligger skolelederne meget på sinde. Selv om en fjerdedel af de adspurgte skoleledere ikke ved, om deres undervisere har

deltaget i inspirationsdage, kurser eller efteruddannelsesforløb i forbindelse med deres arbejde i aftenskolen, svarer 82% at de og bestyrelsen arbejder bevidst med at sikre høj kvalitet i aftenskolen. Meget tyder på, at dette arbejde i høj grad sker i selve ansættelsen af underviserne. Flertallet af skolelederne svarer nemlig, at de sørger for at finde og ansætte fagligt højt kvalificerede undervisere.

“ Vi kan nemlig se, at behovet for at dygtiggøre sig inden for sit fag stiger, jo yngre underviserne er. ”

Men når først de dygtige undervisere er inde i folden, hvordan sikrer vi så, at de bliver hos aftenskolen og er motiverede for faglig og pædagogisk udvikling? Og hvordan sikrer vi, at de undervisere, der har været ansat i aftenskolen i mange år, fortsat har fingeren på pulsen i forhold til deres fag og løbende udvikler deres pædagogiske kompetencer?

Disse spørgsmål blev vendt med udvalgte skoleledere i Foras Forum for kompetenceudvikling i august 2023. Det gav vigtige input til, hvordan Fora og medlemsforeningerne fremover kan understøtte undervisernes kompetenceudvikling og den høje kvalitet i undervisningen.

EFTERUDDANNELSE SOM KONKURRENCEPARAMETER

To tredjedele af skolelederne mener, at det i nogen, høj eller meget høj grad er deres opgave at støtte underviserne i forhold til efteruddannelse. Derfor er det nærliggende at sætte fokus på, hvordan Fora bedst muligt støtter skolelederne i at støtte deres undervisere. Én indsats er at hjælpe med skabe en mere struktureret opstart for de nye undervisere, hvor vi sikrer, at underviserne har alle de informationer, de har behov for, fx gennem en folder eller “grønspættebog” til nye undervisere.

DEN TYPISKE FORA-UNDERVISER

Undersøgelsen blandt underviserne har givet os et bedre billede af, hvem underviserne i Foras medlemsforeninger er. 75% er kvinder og næsten en tredjedel er i aldersgruppen 60-69 år – kun 6% af de adspurgte er mellem 20-29 år. De fleste bor i enten Østjylland, Nordjylland eller på Fyn og over halvdelen har gennemført en mellemlang eller lang videregående uddannelse. For de fleste er ansættelsen i aftenskolen en bibeskæftigelse til andet lønnet arbejde, som oftest er inden for undervisning og vejledning. En fjerdedel af underviserne er efterlønnere eller pensionister. De fleste har kurser inden for de manuelle fag, herefter kommer sundhedsfag og så musiske fag og instrumentalfag.

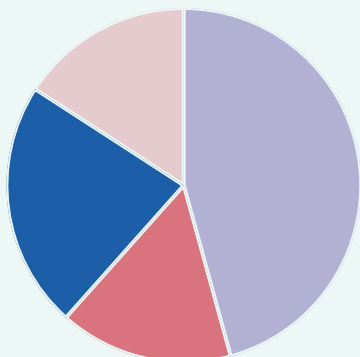
SØG STØTTE TIL EFTERUDDANNELSE

Alle undervisere, ansatte og frivillige i Foras medlemsforeninger kan gennem skolelederen søge støtte til efteruddannelse.

Der gives tilskud til max. 50% af prisen pr. modul i forløbet, dog max. 2000 kr. pr. modul.

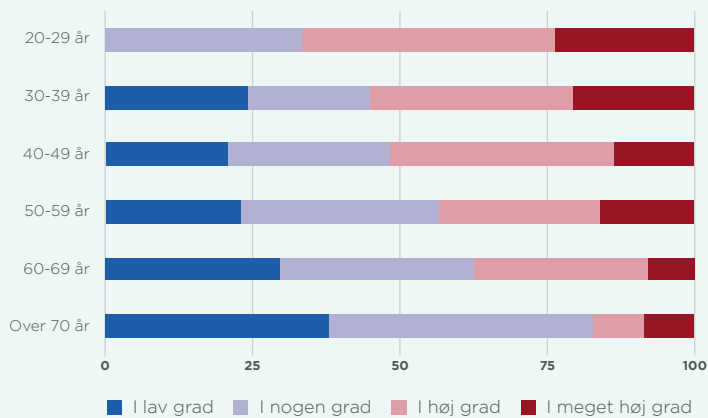
Ring til sekretariatet eller læs mere på fora.dk/for-medlemmer/foras-udviklingspulje/

Hvem betalte for uddannelsen?

- Underviseren betalte hele beløbet selv
- Aftenskolen betalte hele beløbet
- Underviseren og aftenskolen deltes om betalingen
- Andet (f.eks. at det var gratis eller anden arbejdsgiver betalte)

I hvor høj grad føler du et behov for at dygtiggøre dig inden for dine undervisningsfag?

En anden indsats er at booste kendskabet til Foras udviklingspulje. Blot 27% af de adspurgte undervisere i undersøgelsen søgte puljen, da de senest deltog i et forløb. Puljen giver aftenskolen mulighed for at betale op til halvdelen af et kursus. En tredje indsats er at kigge på, hvordan vi kan styrke de mere almene kompetencer og give fælles inspiration ved at lave brede tilbud tættere på underviserne.

Arbejdet med undersøgelserne har også givet anledning til at reflektere over, om efteruddannelse kan bruges mere strategisk i forhold til at tiltrække nye og yngre undervisere i foreningerne. Vi kan nemlig se, at behovet for at dygtiggøre sig inden for sit fag stiger, jo yngre underviserne er. 67% af de adspurgte 20-29-årige

oplever i høj eller meget høj grad et behov for at dygtiggøre sig inden for deres undervisningsfag. For de resterende aldersgrupper er tallet 38%.

“*En anden indsats er at booste kendskabet til Foras udviklingspulje.*”

Hvis vi vil tiltrække og fastholde nye og yngre undervisere, kunne muligheden for efteruddannelse være et konkurrenceparameter: “I vores forening kan du både undervise i det, du brænder for og udvikle dine kompetencer på kurser sideløbende.” ■

Er medlemmer ikke, hvad de har været?

Folkeoplysningsområdet hviler på ideer formuleret af 1700-tallets oplysningsfilosoffer. Deres ideer til, hvordan folket kunne blive en drivende kraft for et stadigt mere retfærdigt samfund, førte til revolutioner og demokratier. Men – hvor stærk er troen på folket i Danmark lige for tiden? Hvordan er troen på medlemmerne i foreningslivet?

Af Helle Katrine Møller, journalist og redaktør i Fora

“Folkeoplysning handler ideelt set om at danne og fornuftiggøre, så folket kan styre sig selv og skabe et retfærdigt samfund, i stedet for at blive styret af en kongemagt, der holder folket som undersåtter. I demokratiet bliver vi borgere, der skal handle fornuftigt og retfærdigt. At give den nødvendige viden, der støtter fornuftige og retfærdige love, er folkeoplysningens udspring. Og foreningsliv er oplæring i demokrati, ideelt set”, forklarer filosof Esther Oluffa Pedersen, der er lektor på RUC, institut for Kommunikations og Humanistisk Videnskab.

VEDTÆGTER ER VIGTIGE

Opbygningen af foreninger mimer på nogle stræk opbygningen af et demokratisk samfund. Foreninger har vedtægter. Samfundet har love. Begge dele giver både rettigheder og pligter. Og de vedtægter, der arbejdes efter i foreningslivet, understøtter procedurer, der sikrer en god samtale om rettigheder, pligter og selve indholdet i foreningen.

Demokrati kræver ifølge Esther Oluffa Pedersen det dobbeltblik, som oplysningstænkeren Rousseau er ophavsmand til. Borgerne i et demokrati – og medlemmerne i en forening – må både være klar på sin egen private interesse og den fælles interesse; det Rousseau kaldte almenviljen. Og borgerne – eller medlemmerne i en forening – må være parate til at bøje deres egen private interesse

under almenviljens love. Almenviljen er ikke blot summen af alle de involveredes private interesser, men derimod det fælles bedste, som opstår i foreningen af interesser. Det, man søger, er det oplyste og gennemdiskuterede kompromis.

“*Derfor kunne man i foreningslivet måske se positivt på “ballade”, når den kommer fra medlemmerne?*”

“I en forening står man på tre ben: Formålet, aktiviteterne og medlemmerne. Hvis man vil have en meget demokratisk forening, skal medlemmernes opgave knyttes tæt til de to andre ben. Medlemmerne kan fx være med til at bestemme, hvem der skal komme og holde foredrag eller hvilke nye kurser, der skal oprettes. Hvis medlemmerne er afkoblet fra de to andre ben, passiviserer man dem.”

“Engagementet dalder, og foreningen kan stivne. Derfor kunne man i foreningslivet måske se positivt på “ballade”, når den kommer fra medlemmerne. Se det som et sundhedstegn og brug det til at genfinde det fælles formål, dvs. foreningens almenvilje”, siger Esther Oluffa Pedersen.

TOP-LEDELSE ER UDEMOKRATISK

Ligesom en forening kan stivne, når medlemmerne afkobles fra formålet og aktivitetsudviklingen, kan demokratiet også stivne, når færre og færre engagerer sig i det. Meget få er medlem af et politisk parti i dag, og i flere demokratier verden over er valgdeltagelsen så lav, at man dårligt kan kalde dem demokratier. Et andet tegn på demokratisk stivnen er folkebevægelsernes dalende indflydelse. I 1970'erne kunne en anti-atommarch fra Holbæk mod København ændre den politiske dagsorden på Christiansborg. I dag tager politikerne i bedste fald selfier med demonstranterne, mens det folkelige politiske budskab måske knapt påvirker den politik, der føres.

“Det politiske system er blevet så stærkt, at det ikke lader sig korrigeres af folkelig opstand. Afskaffelsen af Store Bededag som fri-dag er et eksempel på det. Det politiske system er meget top-styret

i dag, og det står i direkte modsætning til det demokratiske folkelige organiseringsprincip, hvor så mange som muligt søger konsensus om, hvordan man skal arrangere samfundet”, mener hun.

I mange foreninger er der også topledelse. Ikke fordi man vil det sådan, men fordi få medlemmer engagerer sig. Filosoffen ordinerer denne medicin:

“Gør det, der lægges op til beslutninger om, interessant nok. Det løfter engagementet. Og se det som en demokratisk forpligtelse”. ■

“*Opbygningen af foreninger mimer på nogle stræk opbygningen af et demokratisk samfund.*”

Julelukket i Fora

Fora er lukket for henvendelser mellem jul og nytår.

Dog vil der være nødhjælp fra IT-afdelingen, hvis der er brug for noget, der absolut ikke kan vente.

Glædelig jul.

Ny lov: Det grimme skal frem

EU har vedtaget et whistleblower-direktiv. Derfor træder en dansk whistleblower-lov nu i kraft 1. januar 2024, og den kommer også til at gælde for en del af Foras medlemmer. Men alle Foras foreninger bør overveje, om det skal være en almindelig del af kulturen at få det grimme frem.

Af Helle Katrine Møller, journalist og redaktør i Fora

Loven kommer kun til at gælde for virksomheder og organisationer, der har flere end 50 ansatte. Altså personer. Ikke årsværk. Eller fuldtidsansatte. Har man 50 personer ansat på sin skole eller i sin forening, skal man derfor have en nedskrevet whistleblower-ordning, som de ansatte eller tilknyttede kender.

“Der er faktisk en del af Foras medlemmer, der nu skal til at forholde sig til de krav, loven stiller. Det gælder i bund og grund om at sikre en struktur, der beskytter den, der kommer med ubehagelige oplysninger fra at blive forfulgt eller straffet og selvfølgelig fra at blive afskediget. Den ordning, man laver for sin skole eller forening, skal også sikre, at oplysningerne når frem til de rigtige, og at der bliver handlet på dem”, siger Bernhard Trier Frederiksen, sekretariatschef i Fora.

Nogle medlemmer i Fora har allerede en whistleblower-ordning.

BLIV INSPIRERET AF FO-AARHUS

Det gælder blandt andre FO-Aarhus, som fik sin whistleblower-ordning for cirka et år siden.

Her hedder det i et udsnit fra ordningens punkt 1:

“Whistleblower-ordningen har til formål at sikre trygge rammer for, at ansatte og andre med tilknytning til FO-Aarhus kan ytre sig om kritisable forhold i FO-Aarhus uden at frygte for negative konsekvenser. For FO-Aarhus, herunder alle tilknyttede virksomheder (...) er det afgørende, at der fra alle sider er tillid til vores organisation og til den måde, vi driver vores forening og forretning på. Derfor er det vigtigt for os, at vi har en åben virksomhedskultur, hvor alle frit kan ytre sig, hvis man oplever uregelmæssigheder, uacceptabel adfærd eller har mistanke om, at der foregår noget ulovligt”.

“*Fora vil ved årsskiftet lægge et eksempel på en whistleblower-ordning ud på hjemmesiden.*”

I FO-Aarhus' ordning er det også beskrevet, hvem der kan foretage en indberetning til ordningen, hvad man kan indberette om, hvordan man konkret indberetter og hvordan indberetninger håndteres. Samt selvfølgelig hvordan der sikres anonymitet og andre relevante former for beskyttelse.

BRUG FORA

Fora vil ved årsskiftet lægge et eksempel på en whistleblower-ordning ud på hjemmesiden. Den kan alle medlemmer bruge, i hvert fald til en start.

“*Der er faktisk en del af Foras medlemmer, der nu skal til at forholde sig til de krav, loven stiller.*”

“Foras medlemmer er vidt forskellige, så det er svært at skrive en standardtekst, som vil ramme og dække alle i den konkrete virkelighed, der hersker lokalt. Derfor bliver whistleblower-ordning også et tema på de arrangementer, kurser og møder, vi holder i Fora i 2024”, slutter Bernhard Trier Frederiksen.

I FO-Aarhus indberetter man via et special-link. Informationerne behandles af særligt udvalgte personer, der har streng tavshedspligt.

HVAD ER EN WHISTLEBLOWER?

Fra Wikipedia, oversat fra engelsk

Whistleblowing er, når en person, ofte en ansat, afslører oplysninger om aktivitet i en privat eller offentlig organisation, der anses for ulovlig, umoralsk, ulovlig, usikker eller svigagtig. Whistleblowere kan bruge en række interne eller eksterne kanaler til at kommunikere information eller påstande.

Fra FO-Aarhus' ordning

En whistleblower er betegnelsen for en person, der oplyser om kritisable eller ulovlige forhold i virksomheder eller offentlige myndigheder, hvor den pågældende på den ene eller anden måde er involveret (...). Ofte er whistleblowerens input imidlertid væsentlige ikke alene for samfundet, men i mange tilfælde også for den virksomhed, oplysningerne vedrører.

En fremmed kigger på hjemmesider

Af Helle Katrine Møller, journalist og redaktør i Fora.

Foto: Heyday

Fora har bedt konsulentfirmaet Heyday analysere, hvor godt vores medlemmers hjemmesider sælger kurser, foredrag og andre aktiviteter til kursister i aftenskoler og andre typer deltagere. Det, der fokuseres på i analysen, er 'kunderejsen' på hjemmesiden. Hvor nemt er det at handle med Fora's aftenskoler og foreninger? Hvor nemt er det at forstå, hvad vi skriver og prøver at sælge?

Uanset om man som kunde helt tilfældigt fristes af et fedt opslag på Instagram eller mere er typen, der igen i år skal gå til træ-

drejning, så skal man betale for det inde på hjemmesiden. Og når man som skole eller forening nu alligevel har folk inde i butikken, kan man lige så godt prøve at slå et slag for alle de andre aktiviteter, man tilbyder.

Og hvordan går det så med det? Det har Fora hyret et konsulentfirma til at se på og vurdere. Heyday hedder firmaet, og deres konsulenter har specifikt set på hjemmesiderne i FO Aarhus og FOKUS Folkeoplysning. Det er to meget store skoler med mange kunder, mange kurser og relativt gode ressourcer til at arbejde med deres hjemmesider. De er derfor ikke typiske for Fora's medlemmer. Men det, som Heyday ser og siger, kan inspirere også mindre skoler til at forbedre sine hjemmesider løbende, stille og roligt. Så her kommer de vigtigste anbefalinger fra konsulenterne.

DE BRUGER MOBILEN

Ca 70 % af de besøgende betaler og tjekker hjemmesiden ud fra mobilen. Det betyder, at ens hjemmeside skal være skalerbar – altså at siden er lavet i et system, der automatisk indstiller sig efter, om siden vises fra en computer, tablet eller mobil. De sider, der er lavet i det system, som Fora tilbyder – SPN – sikrer dette.

Som kunde bruger man ca. 2 minutter pr. gang, man er inde på hjemmesiden. Kunderne er altså meget målrettede. Det skal informationerne også være.

KATALOGER BLIVER IKKE LÆST

De hjemmesider, der lægger deres katalog som pdf-fil ud på forsiden, så folk kan læse det på skærmen, skubber kunderne fra sig. Kataloger i pdf bliver næsten ikke læst. Katalog-indholdet skal derfor præsenteres på en anden måde, når man er i hjemmeside-universer: Kursuskategorierne kan lægges i topmenuen (med drop down) eller i sidemenuen. De kan strøs ned ad på forsiden over et godt foto for hver kategori og være klikbare.

“Ca 70 % af de besøgende betaler og tjekker hjemmesiden ud fra mobilen.”

På den af de hjemmesider i analysen, der har pdf-kataloget som det dominerende element på forsiden, scrollede kun 5 % af de besøgende videre ned ad siden. På den side, der havde kursuskataloget brudt op i kategorier ned over siden, var scrolle-iveren lidt større men ikke markant. Så det gælder om at få det vigtigste for kunden så højt op på hjemmesiden, at de besøgende ikke skal scrolle for meget. Derfor er logisk kategorisering afgørende. Det samme er helt korte lokkende tekster og gode billeder.

LANDING PAGES

En landing page er en underside, der er oprettet med henblik på kampagne. Hvis man laver reklame for fx “Strik”, skal den, der klikker fra en bannerannonce eller et Facebook-opslag, ikke lande på ens hjemmesides forside og selv finde frem til det, man vil melde sig til. Man skal lande på en side/landing page, der sælger lige præcis det, der blev lovet i reklamen eller opslaget. Man skal komme det rigtige sted hen i ét klik. Det sælger bedst.

Gode landing pages kan give bedre placering på Google (kaldet SEO). Og de skal selvfølgelig være indbydende med gode billeder og kort præcis tekst, der nævner de ord, som brug-

erne søger på. Det giver ens skole en god placering, når man søger på “ler” eller “keramik” på Google, at I skriver lige præcis de ord i jeres tekster til landing pages.

BLAND IKKE SALG OG INTERN INFORMATION

Som bestyrelsesmedlem eller skoleleder kan man se et behov for at lægge en masse information ud på hjemmesiden, som ens undervisere eller nye bestyrelsesmedlemmer har brug for. Men som besøgende og potentiel kursist bliver man både forvirret og irriteret over at blive præsenteret for indhold og tekst, der er helt ligeegyldigt for ens ærinde.

“Derfor er logisk kategorisering afgørende. Det samme er helt korte lokkende tekster og gode billeder.”

Informationer som “bestyrelsens medlemmer”, “lokalebooking” og “for undervisere”, er ligeegyldige for dem, der gerne vil købe et kursus eller et foredrag. Så den form for vigtig intern viden – man kunne også kalde det ringbindsviden – kan samles i footeren (hjemmesidens bund). Det frigør plads til en kort og præcis topmenu, der er nem at finde rundt i for de besøgende.

IT-SUPPORTEN ER BEGEJSTRET

“Det er altid spændende at få et blik udefra på ens arbejde”, siger Snebjørn Andersen, der er IT-udvikler og SPN-ansvarlig i Fora samt medlem af den arbejdsgruppe, der følger analysen. Han fortsætter:

“Heyday-projektet har overbevist mig og min IT-kollega Andreas Kristensen om, at vi i vores SPN-tilgang skal fokusere endnu mere på, at kundetrafik til medlemmernes sider i stadig højere grad sker via mobil. SEO-optimering bliver et fortsat indsatsområde for os i IT-afdelingen i 2024”.

Men Snebjørn Andersen ser ikke et Big Bang forude i hjemmeside-universet i Fora.

“Heyday-projektet munder ud i en række stærke anbefalinger til, hvordan vi skal forbedre vores hjemmesider, så vi bliver nemmere at bruge for de kunder, der finder og bruger os. Vi får nogle vigtige pejlemærker, som vi kan tage bestik af i den løbende udvikling både i Foras sekretariat og i foreningerne. En af analysens styrker er netop, at anbefalingerne kan indføres stille og roligt i små bidder”, slutter han.

■

Familier, fællesskab og fordybelse

Med familierne i fokus

Af Kasper Elkjær, kommunikationskonsulent i Fora

Flere af Foras medlemmer afholder arrangementer og aktiviteter særligt henvendt til familier. Én af disse er den traditionsrige Familiehusflidsweekend, der hvert år finder sted på Den danske Design og Håndværks- efterskole i Skjern.

Siden 1981 har slutningen af ugen op til efterårsferien været lig med Familiehusflidsweekend. Først på Als og nu om dage i Skjern. Denne faste begivenhed havde i år hele 98 deltagere, en stigning på godt 30 % i forhold til sidste år.

“Det kniber lidt med at få armene ned. Der er nogen der har været med i det meste af en menneskealder. Og så er der nogen, der er helt nye,” fortæller en glad Lissi Kjær Christensen, der ud over at være formand i Ringkøbing Amts Husflid også har stået for at afholde Familiehusflidsweekenden siden 2011.

PÅ TVÆRS AF GENERATIONER

Hvis man spørger Lissi Kjær Christensen om, hvor gammel man skal være for at kunne deltage, svarer hun prompte “mellem fem og 85”, for weekenden henvender sig til alle, til hele familien. Det viser sig især i en historie, som Lissi Kjær Christensen fremhæver om en af de familier, der deltog i år.

ANDRE FAMILIERETTEDE ARRANGEMENTER

- Kerteminde Husflid afholder hvert år Kreativ Familieuge i skolernes sommerferie, hvor der lægges vægt på at børn og voksne får mulighed for at skabe noget sammen. I 2024 finder Kreativ Familieuge sted i uge 28.
- Hvert år afholder Verringe Husflid Kreative dage i uge 29. På Lilleskov Teglværk får familier og enkeltpersoner mulighed for at afholde en alternativ ferie, med plads til fællesskab og kreativ fordybelse i 12-14 forskellige værksteder.
- Ringkøbing Amts Husflid afholder, ud over Familiehusflidsweekenden, også en Husflidsweekend, hvert år i sommerferien. Weekendens finder sted hos natur- og aktivitetscentret Vindkraften udenfor Holstebro, og er en mindre udgave af Familiehusflidsweekenden.

“Jeg blev kontaktet af en yngre dame, der havde læst om noget lignende, jeg arrangerer i Holstebro i sommerferien. Hun fortalte, at hun engang havde deltaget i noget på Als, og så spurgte jeg hende, om hun vidste, at det stadig eksisterede. Det vidste hun ikke. Og så fortæller hun, at hendes bedsteforældre havde været med som instruktører i starten af Familiehusflidsweekenden tilbage i 1981, og at hun selv havde været med som barn. Hun stillede op til weekenden med sine børn, søskende og mor. Jeg tror, de kom 14 personer,” fortæller Lissi Kjær Christensen.

13 VÆRKSTEDER OG HYGGE

Om man er få eller mange afsted sammen er dog ikke vigtigt. Det vigtige er at have en hyggelig weekend, hvor man fordyber sig sammen med familien og de øvrige deltagere.

“For nogle handler det jo selvfølgelig om at møde dem, de har været sammen med de sidste mange år. Også det her med, at man kommer ud og sidder sammen med andre og laver sit håndværk, prøver nogle nye ting og ikke mindst hygger sig,” forklarer Lissi Kjær Christensen.

I år var der 13 forskellige værksteder, hvor man kunne prøve kræfter med alt fra smedning til patchwork. Og deltagerne kunne bevæge sig mellem værkstederne, så længe der var plads.

“Det kniber med at få armene ned.”

Ifølge Lissi Kjær Christensen har de fleste deltagere en tilknytning til husfliden fx dem, der kommer fra husflidsforeningerne. Men der er også andre, som hører om Familiehusflidsweekenden fra deltagerne og bliver så nysgerrige, at de bare må afsted og prøve det selv. Og det bliver der rig mulighed for i fremtiden.

“Vi har skumle planer om at gentage succesen til næste år,” slutter Lissi Kjær Christensen. ■

“ I år var der 13 forskellige værksteder, hvor man kunne prøve kræfter med alt fra smedning til patchwork. ”

Fotocredit: Roskilde Festival

Flere frivillige? Del ejerskabet!

Af Helle Katrine Møller, redaktør og journalist i Fora

Foreningslivet mangler flere steder frivillige, og det kan svært at rekruttere nye. Ifølge Signe Brink Wehl, kunstfaglig chef på Roskilde Festival, er det især svært at finde og fastholde frivillige, hvis man tror, at der blot er tale om dejlig gratis arbejdskraft, som skal følge foreningens sæder og skikke og gentage det, man plejer.

“Det er svært at generalisere om frivillighed. Men mange frivillige ønsker at berige deres liv med mening. At blive en del af en mission, udleve en passion eller dygtiggøre sig fagligt. Så man skal væk fra ideen om, at frivillige blot er gratis arbejdskraft. I Roskilde Festival taler vi om engagement, for der meget mere på spil for den enkelte frivillige end arbejde. Og man skal være klar til som fast stab at bruge mange ressourcer på at engagere og fastholde frivillige”, fastslår Signe Brinck Wehl.

Hun understreger, at hun ikke har erfaring med frivilligledelse i foreningslivet. Til gengæld er hun del af en organisation med en frivilligindsats, der omfatter mere end 30.000 mennesker.

DEL EJERSKABET

Kultur- og kunstlivet er en platform for inddragelse og fællesskab og er samtidig oftest afhængig af konkret frivillig indsats.

“På Pompidoucentret i Paris inkluderer man de frivillige i medarbejderstaben. De har i princippet den samme indflydelse som lønnede medarbejdere i både udvikling og afvikling af aktiviteter. De arbejder måske få timer, men centret satser benhårdt på at fastholde deres frivillige ved at se dem som medarbejdere og ikke som nogle, der kommer udefra og løser en lille hurtig opgave. De har indflydelse på, hvordan opgaverne bliver løst. De er en del af stedet. Og det er dét, der giver engagement”, siger Signe Brink Wehl. Roskilde Festival er meget opmærksom på det paradoks, der reelt er mellem afviklingen af festivalen, der på den ene side skal køre dybt professionelt og blandt andet opfylde en lang række sikkerhedskrav, og som på den anden side samtidig skal opleves som sjov og fuld af trivsel for de frivillige. Paradokset håndteres løbende. Og åbent.

“På Pompidoucentret i Paris inkluderer man de frivillige i medarbejderstaben.”

“Det er min erfaring, at frivillige skal have reel indflydelse på den opgave de løser og indsigt i opgavernes sammenhæng med resten af organisationens indsatser. Har man ikke det, kan man nemt blive tilbageholdende og tvivlende, og sådan kan man hverken løse opgaver eller holde sit engagement højt. Jo mere konkret indflydelse, de frivillige har, jo sjovere bliver opgaverne, og jo dybere bliver engagementet”, mener Signe Brink Wehl.

SÅDAN DELER MAN EJERSKABET

- Giv frivillige adgang til jeres hus eller lokale
- Lad frivillige skabe egne aktiviteter
- Søg frivillige til særlige projekter
- Definer opgaven klart, men vær villig til at diskutere og rette til
- Lav fællesmøder om udvikling af nye aktiviteter og afvikling af planlagte aktiviteter, hvor alle frivillige er med.

AT ÅBNE SIG FOR DE FRIVILLIGE

Folkeoplysningsområdet har stolte traditioner. Men det betyder ikke, at man som bestyrelse kan gå ud fra, at de frivillige, man får med ind i foreningen, kender traditionerne. Man kan heller ikke forvente, at nye folk fortolker traditionerne ind i nutiden på samme måde som dem med flere år på bagen i foreningen. Det er afgørende, at den faste kerne formår at åbne sig op for nye folk og de ideer eller ønsker, nye kommer med.

“Jo mere konkret indflydelse, de frivillige har, jo sjovere bliver opgaverne, og jo dybere bliver engagementet.”

“Man er nødt til at rumme de forskelle, der er. Dele ejerskabet. Åbne sig for nye fortolkninger, nye ideer. Min erfaring fra Roskilde Festival er, at det lige præcis er dét og det sociale fællesskab, der giver engagement, og som sikrer udviklingen af organisationen, så den beholder sin relevans for omverden”, slutter Signe Brink Wehl. ■

DIFs 3 gode råd

- 1. Definer små opgaver og sæt et tidsestimater på**
Når der bliver sat en ramme for opgaven, er det nemmere at sige ja.
- 2. Prik folk til opgaverne**
Det hjælper at gå aktivt ud og spørge folk. Man skal ikke vente på, de frivillige selv melder sig.
- 3. Anerkend de frivilliges indsats**
Husk at rose, når opgaver, både store og små, bliver løst godt. Det betyder så meget, og kræver så lidt.

Ikke sket siden 1998

Danmark har fået en ny kulturpolitisk redegørelse. Redegørelsen afløser den 25 år gamle forgænger. Folkeoplysningsområdet er selvfølgelig med i redegørelsen, som byder på i hvert fald én nyhed med relevans for Foras medlemmer.

Af Helle Katrine Møller, journalist og redaktør i Fora

Man skal frem til side 11 for at finde nyheden inde i "Tabel 2: Deltagelse i kultur- og fritidsaktiviteter i de seneste tre måneder; efter alder, andel af befolkningen (16 år +) i pct. 2021".

DEN NYE NYHED: UNGE ER MERE AKTIVE END ÆLDRE

Her kan man se, at unge er rigtig godt med, når det gælder udførelse af frivilligt arbejde. 28 % af de 16-24-årige har udført frivilligt arbejde i 2021. Samme procentandel gælder for de 25-34-årige, mens de 35-44-årige er allermest frivilligt aktive i kultur- og fritidslivet med hele 36 % aktive i den aldersgruppe.

“1,6 mio danskere deltog i en foreningsbaseret aktivitet i 2021.”

De ældre er ikke overraskende også aktive. De 55-64-årige ligger på 28 %, mens de 75+ årige kan mønstre 31 % aktive, når det gælder udførelse af frivilligt arbejde.

Tallene repræsenterer det samlede kultur- og fritidsliv og er altså ikke målinger foretaget udelukkende i den kulturelle del af foreningslivet. Det forbehold til trods er det dog en god nyhed for Foras medlemmer. De unge, inklusiv dem i børnefamilie-alderen, vil gerne være aktive og er det også.

Kulturminister Jakob Engel-Schmidt. Fotograf: Marie Hald

“De 35-44 årige er allermest frivilligt aktive i kultur- og fritidslivet med hele 36 % aktive i den aldersgruppe.”

POPULÆRT MEN TUNGT

Folkeoplysning og foreningsliv organiseret under Dansk Folkeoplysnings Samråd, er ekstremt populært blandt danskerne. 1,6 mio. danskere deltog i en foreningsbaseret aktivitet i 2021. Der er også en vis politisk opbakning. I hvert fald støttede kommunerne med 1,6 mia. kroner, mens staten giver 970 mio. kr til folkeoplysning i 2021. I 2015 gik pengene til deltagere, der i gennemsnit var 59 år.

Men flere og flere aktive føler sig de-motiverede af bureaukrati (48 %). 46 % af disse 48 % siger, at de overvejer at stoppe som aktive primært pga. disse byrder. Der arbejdes som bekendt fra Foras og Dansk Folkeoplysnings Samråds side for at gøre byrderne mindre.

Vil du læse den kulturpolitiske redegørelse? Google "kulturministeriet kulturredegørelsen". ■

Stort & småt

FORENINGSLIVET KOMMER UNDER LUP

Foreningsliv og frivillighed er en af de 10 værdier, der er med i den såkaldte Danmarkskanon over danske værdier. På opfordring fra den daværende regering besluttede danskerne nemlig i 2016, at foreningsliv og frivillighed er en af de 10 værdier, der skal med i kanonen.

Men der er faktisk meget lidt viden om, hvad foreninger egentlig betyder for demokratiet, velfærdssamfundet og danskernes livskvalitet i dag. Det vil et nyt forskningsprojekt lave om på. TrygFonden har bevilget lidt over 5 mio. kr. til forskere fra Center for forskning i idræt, Sundhed og Civilsamfund (CISC) ved Syddansk Universitet og Videncenter for Folkeoplysning (Vifo). Over de næste tre år vil de finde viden om det danske foreningslivs betydning.

Læs mere her:

www.vifo.dk/nyheder/sdu-og-vifo-saetter-foreningslivet-under-lup-i-stort-forskningsprojekt/

FAGKURSUS: FRIT BRODERI

Fora Fagkursus og Brødøsens Værksted tilbyder forløbet 'Frit Broderi', modul 1, i januar 2024.

Kurset giver grundlæggende viden og færdigheder inden for frit hånd- og maskinbroderi. Du får også mere at vide om farvelære og materialevalg.

Underviser er Bettina Andersen.

Tid: 19. - 21. januar 2024. Fredag kl. 18-21. Lørdag kl.

8.30-18. Søndag kl 8.30-16.

Sted: Brødøsens Værksted, Isafjordgade 13, 2300

København

Pris: 2950,-

Tilmelding på fagkurser.dk

STORT RYKIND TIL KREATIVE DAGE

Kreative Dage, som er Nordens største begivenhed for krea-fans, løb af stablen i november.

I alt 22.726 besøgte messen weekenden over, hvilket er knap otte procent flere end sidste år.

Fora var med. Det var fire foreninger også: Det var fem foreninger også: Kolding Husflid, Grindløse-Bogense Husflid, Hørvævmuseet, Verringe Husflid og Kreativ Fritid Juelsminde.

90-ÅRIG I NYE LOKALER

Den 1. november 2023 holdt Lejre regnens Husflids Forening åbent hus i deres nye lokaler. Lokalerne er stillet til rådighed af Lejre Kommune, og i de kommende tre år kan foreningen kalde "Krudthuset" i Osted for deres. Det er resultatet af en god dialog med kommunen og hjælp fra Fora.

Med knofedt, værdsat hjælp fra familie og venner og 90.000 kr fra Velux Fonden har LHF fået skabt et behageligt læringsrum med plads til fleksibilitet.

Lokalerne blev indviet med åbent hus den 1. november, hvor LHF samtidig kunne fejre 90-års jubilæum. Både borgmester Tina Mandrup (V) og formand Helga Qvistgaard holdt fine taler for de fremmødte.

Fra Fora lyder et stort tillykke med jubilæet og de nye lokaler.

HJÆLP TIL JUL

I løbet af efterårsferien har en masse af jer lagt flotte og hyggelige billeder op på de sociale medier fra forskellige arrangementer, I har afholdt. Det har inspireret sekretariatet: Mon I vil sende billeder af julearrangementer, -basarer og lignende til os? Så vil vi se, om vi ikke kan sprede den gode stemning videre. Send meget gerne julebilleder til kasper@fora.dk.

På forhånd mange tak!

KLUMME

Er mennesket det nye tamdyr?

Af Zenia Stampe, medlem af Folketinget for Radikale Venstre, kulturordfører

Foto: Marie Hald

De fleste mennesker føler, at de lever i den mest turbulente af alle tider med brændende platforme så langt øjet rækker. Det gælder også vores tid, men alligevel holder vi fast i gammelkendte dilemmaer frem for at forholde os til menneskehedens større udfordringer: klima- og biodiversitetskrisen og kunstig intelligens. Vi har svært ved at begribe det ikke-menneskelige, og vores antropocentriske verdensbillede har gjort det svært at forestille sig, at andet end mennesket kan have magt.

Historieprofessoren Yuval Noah Harari beskriver i sit forfatterskab menneskets altoverskyggende effekt, der på rekordtid har vendt op og ned på vores klode. Med AI's indtog kan denne regeringstid dog være endegyldigt slut.

For Hararis – og mange andres – dystre men realistiske blik på, hvad AI kan bruges til, viser, at vi mennesker er i fare for at blive det nye tamdyr. Og det vilde er: Vi har selv givet AI alle kort på hånden.

For hvad er det i realiteten, vi gør, når vi klikker rundt i de digitale værktøjer. Vi fortæller nogen,

hvad vi interesserer os for, hvad vi går og drømmer om, hvad vi kan lide og ikke lide. Hvad vi fejler. Hvad vi har spist, købt og solgt. Vi lader AI gøre ting nemt for os. Og det er da også en befrielse, men i sidste ende er vi i færd med at umyndiggøre os selv.

“ *Menneskerettigheder, vi er vant til at tage for givet, kan forsvinde. Ja, måske endda vores demokrati forsvinder.* ”

Med AI får vi en helt grundlæggende anden verden med en magthaver, vi hverken forstår eller kender omfanget af. Selv hvis vi laver love og aftaler, som begrænser magtmisbrug og beskytter os mod udnyttelse, kan vi aldrig vide os sikre på, at de aftaler og love, vi kender i dag, eksisterer i en AI-styret verden. Sikkerhed og rimelighed kan forsvinde. Menneskerettigheder, vi er vant til at tage for givet, kan forsvinde. Ja, måske endda vores demokrati forsvinder.

Der er ganske enkelt brug for oplysning om AI. Intens folkelig debat om følgerne og politisk vækelse. Hvis ikke vi taler om det, men i stedet holder fast i velkendte politiske dagsordener, kan vi aldrig løse de store, ikke-menneskelige udfordringer. Udfordringer vi selv har skabt. Udfordringer vi selv står til ansvar for.